

UCHWAŁA Nr XIII/93/2025

RADY MIASTA RYPIN

z dnia 26 marca 2025 roku

w sprawie: przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Rypin na lata 2025-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.¹) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) uchwała się, co następuje:

§ 1 Przyjąć do realizacji Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Rypin na lata 2025-2028 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Rypin

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta Rypin

Jarosław Nowatkowski

¹Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, 1907, 1940.

Uzasadnienie:

Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 49 / ustawodawca nałożył na Gminy obowiązki w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi prawidłowo funkcjonującej władzy rodzicielskiej.

System ma za zadanie wzmóc wsparcie dla dysfunkcyjnej rodziny dziecka i w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą.

Zapis art. 176 pkt. 1 wymienionej ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

Załącznik do Uchwały Nr XIII/93/2025

Rady Miasta Rypin

z dnia 26 marca 2025 roku

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY MIASTA RYPIN
NA LATA 2025-2028**

Rypin, marzec 2025

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	3
II.	Podstawy prawne Programu	4
III.	Diagnoza środowiska	5
IV.	Analiza SWOT	17
V.	Zasoby instytucjonalne	19
VI.	Adresaci Programu	21
VII.	Cele Programu.....	22
VIII.	Zadania w zakresie wspierania rodziny	23
IX.	Oczekiwane rezultaty	26
X.	Finansowanie Programu	27
XI.	Realizatorzy Programu	28
XII.	Monitoring i ewaluacja Programu	29
XIII.	Podsumowanie	30

I. WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Rypin na lata 2025-2028 powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Miasta Rypin w latach 2022-2024.

Głównym założeniem w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Ponadto jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji oraz kształtowania się osobowości dziecka.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2028 jest rozwijanie funkcjonującego w Gminie Miasta Rypin spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Planowane w programie działania, w zależności od celów, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny, będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Zapisy Programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025r. poz. 49)
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. 2024r. poz. 1829)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. 2024r. poz. 1283 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673)
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151)
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 1939)
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2024r. poz. 1576)
9. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 2809)
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t. j. Dz. U. z 2024r. poz. 1512)
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2024r. poz. 1530 z późn. zm.)
12. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025 – 2030
13. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasta Rypin na rok 2025 - Uchwała Nr XII/81/2025 Rady Miasta Rypin z dnia 26.02.2025r.
14. Uchwał Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 (M. P. z 2023 r. poz. 881).

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Rypin jest jednym z najstarszych polskich miast. Pierwsze informacje o nim pochodzą z 1065 roku. Już w XI wieku miasto stało się stolicą odrębnej jednostki terytorialnej, zwanej kasztelanią, a od wieku XIV – powiatu. W ciągu tysiąclecia swych dziejów Rypin czterokrotnie pozbawiany był swej pozycji miasta stołecznego północnej części Ziemi Dobrzyńskiej. Dochodziło do tego z różnych przyczyn w latach 1236-1300 (rozbięcie dzielnicowe), 1797-1866 (zabory), 1916-1918 (I wojna światowa), 1975-1998 (po Gierkowskiej reformie administracyjnej).

Rypin znajduje się we wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego w powiecie rypińskim (jest siedzibą powiatu), na szlaku wiodącym z Kujaw na Warmię i z Pomorza na Mazowsze. Leży w północno-wschodniej części historycznej Ziemi Dobrzyńskiej nad rzeką Rypienicą - dopływem Drwęcy. Geograficznie obszar otaczający Rypin należy do Pojezierza Dobrzyńskiego. Ze względu na duże skupiska jezior na południowym zachodzie, okolice nazywane są Szwajcarią Dobrzyńską.

Według danych z roku 2018 Rypin ma obszar 10,96 km², w tym:

- użytki rolne: 65%

- użytki leśne: 4%

Miasto stanowi 1,87% powierzchni powiatu.

Liczba mieszkańców naszego miasta na koniec 2024 r. – wynosiła 15 060 osób /zameldowanych na pobyt stały – 14 737 oraz czasowy - 323/

Poniższa tabela obrazuje strukturę ludności na terenie miasta Rypin w latach 2020 – 2024

Rok	Liczba mieszkańców
2020	15 944
2021	15 686
2022	15 470
2023	15 204
2024	15 060

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Rypinie

Analizując powyższe dane można zauważyć tendencję malejącą dotyczącą ogólnej liczby mieszkańców naszego miasta.

Bezrobocie - Według stanu na 31 grudnia 2023 r. stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 8,9 % i wzrosła w porównaniu do 2022 r. o 0,3 %. Dla województwa wynosi 7,1 % (mniej o 0,3 % w porównaniu do 2022 r.), dla kraju 5,1 %, o 0,1 % mniej niż w 2022 r.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Rypin wynosiła 501 osób (wzrost o 1,02% w porównaniu do 2022 r.), w tym 67,48 % stanowiły kobiety.

Udział długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych wyniósł 52,69 %.

Bezrobotni:

- do 30 roku życia 124 osoby (76 kobiet), w tym do 25 roku życia 76 osób (44 kobiety)
- długotrwale bezrobotni 264 osoby (194 kobiety)
- powyżej 50 roku życia 126 osób (68 kobiet)
- niepełnosprawni 41 osób (28 kobiet)

Bezrobotni z podziałem na wykształcenie:

- wyższe 31 osób (20 kobiet)
- policealne i średnie zawodowe 112 osób (80 kobiet)
- średnie ogólnokształcące 52 osoby (36 kobiet)
- zasadnicze zawodowe 109 osób (67 kobiet)
- gimnazjalne i poniżej 197 osób (105 kobiet)

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że sytuacja na rynku pracy w Rypinie jest trudna, szczególnie dla kobiet.

Pozostawanie bez pracy, jednego, a wielu przypadkach obojga rodziców, powoduje ubożenie rodzin i bardzo często jest przyczyną powstania szeregu dysfunkcji (alkoholizm, przemoc, poczucie bezsilności).

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci w obszarze opiekuńczo-wychowawczym oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rodziny te pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest ważną „instytucją” w systemie wychowawczym i spełnia następujące funkcje:

- a) opiekuńczą (zapewnienie bytu materialnego, zdrowia);
- b) emocjonalną (zaspokojenie potrzeby bliskości kontaktów, serdeczności, kształtowanie cech charakteru i umiejętności współżycia społecznego);
- c) kształcącą (rozwijanie zainteresowań, kształcenie umiejętności i nawyków pracy);
- d) aktywizacji twórczej (rozbudzanie zainteresowań, pobudzanie do samokształcenia i samodoskonalenia się).

Dla prawidłowego rozwoju dziecka nie wystarczy tylko zapewnienie opieki czysto materialnej, należy stworzyć mu poczucie przynależności do kogoś, dać oparcie, a przede wszystkim należy obdarzyć dziecko miłością i zainteresowaniem. Rozwój cywilizacji, ciągły pośpiech, wszechobecne media społecznościowe powodują degradację rodziny i jej najistotniejszych wartości. Obserwuje się zerwanie więzi, nieumiejętność rozmowy i rozwiązywania konfliktów, jak i również ztraca się umiejętność przeciwstawiania się nawet najmniejszym trudnościom. Dużą rolę odgrywa wszechobecny konsumpcjonizm.

Pracownicy socjalni jak i również asystenci rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rypinie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie na rzecz takich rodzin podejmuje następujące działania:

- prowadzi pracę socjalną z rodzinami w celu poprawy ich funkcjonowania
- udziela rodzinom przezwyciężającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wsparcia w postaci asystenta rodziny;
- udziela pomocy finansowej;
- organizuje dożywianie;
- podejmuje działania związane z przeciwdziałaniem dysfunkcjom rodziny i patologiom społecznym.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie odzwierciedla poniższa tabela.

Lp.	Powody trudnej sytuacji życiowej	2022	2023	2024
		Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	396	390	353
2.	Bezrobocie	339	328	298
3.	Niepełnosprawność	248	241	223
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	238	236	230
5.	Alkoholizm	90	75	64
6.	Narkomania	5	4	3
7.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	65	73	62
8.	Przemoc domowa	5	8	4
9.	Bezdomność	25	24	23
10.	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych-rodzina wielodzietna	13	11	14
11.	Bezradność w sprawach opiekuńczo	114	114	108

	wychowawczych- rodzina niepełna			
12	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	127	128	124
13	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	19	21	21

źródło: opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS -03

Analizując powyższą tabelę widać, że na pierwsze miejsce przyczyn ubiegania się o wsparcie z ośrodka pomocy społecznej wysuwają się ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Można pokusić się o stwierdzenie, że jest to spowodowane starzeniem się społeczeństwa, co jest widoczne także pośród mieszkańców naszego miasta. Wskazane dysfunkcje, a także alkoholizm i przemoc bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczy to najmłodszych mieszkańców miasta tj. dzieci.

Istotną rolę w pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rypinie odgrywa praca socjalna czyli interdyscyplinarna działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Poniższa tabela ukazuje liczbę osób objętych pracą socjalną

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	958	849	743
Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	389	290	229
Liczba osób objętych pomocą społeczną ogółem	569	559	514

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Rypinie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) wprowadziła do systemu pomocy społecznej funkcję asystenta rodziny.

To rozwiązanie pełni inną rolę niż pracownik socjalny. Asystent ma być bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny, nienormowany czas pracy powinien być dostosowany do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Jego rola polega na niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i innych obowiązkach rodzicielskich.

Asystent wspiera rodziny wychowujące dzieci, zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Nadrzędnym celem jego pracy jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej wychowywanie dzieci. Jego praca wspomaga rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny – rodziców i dzieci, czemu sprzyja indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

Do zakresu czynności asystenta rodziny należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.
2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
3. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.
5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych.
6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.
7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
8. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
9. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
10. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.
11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych.
12. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
13. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.
14. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną.
15. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodzin.
16. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
17. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.
18. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

19. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i/lub grupą roboczą funkcjonującym na terenie miasta Rypina oraz innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie zatrudnia 2 asystentów rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak ta liczba nie powinna przekraczać 15. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022- 2024.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
	Liczba rodzin/liczba dzieci	Liczba rodzin/liczba dzieci	Liczba rodzin/liczba dzieci
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	36/69	35/77	35/74

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Rypinie

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych na terenie Gminy Miasta Rypin są 2 funkcjonujące placówki wsparcia dziennego, w formie Świetlic Terapeutycznych, które zostały utworzone i funkcjonują w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i są prowadzone przez MOPS w Rypinie.

Celem działania Świetlic jest wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie dzieci działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, terapeutycznymi i edukacyjnymi, zmierzającymi do zaspokojenia niezbędnych potrzeb dzieci oraz zapobieganie sytuacjom wykluczenia społecznego przez ich integrację ze środowiskiem.

Świetlice realizują następujące zadania:

I. Opiekuńczo - wychowawcze

1. Zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa
2. Pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych i osobistych
3. Wyrabianie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych
4. Poznanie zasad zachowania się w miejscach publicznych
5. Nabranie szacunku dla pracy ludzkiej
6. Nauka tolerancji wobec innych ludzi
7. Wpajanie zasad higieny osobistej

II. Organizowanie warunków sprzyjających nauce:

1. Wprowadzanie zasad sprzyjających odrabianiu lekcji
2. Pomoc w odrabianiu lekcji domowych
3. Pomoc w nauce – niwelowanie braków z różnych przedmiotów

4. Rozwój indywidualnych zainteresowań

III. Rozwijanie zainteresowań plastycznych i muzycznych

1. Zapoznanie dzieci z różnymi technikami plastycznymi
2. Wyrażanie uczuć, doznań, cech osobowości w różnych formach
3. Rozwój wyobraźni twórczej
4. Wyrabianie umiejętności słuchania muzyki
5. Poznawanie różnych gatunków muzyki
6. Wykorzystywanie prac plastycznych do zajęć terapeutycznych.

IV. Promowanie zdrowego stylu życia

1. Przyswajanie wiedzy o zdrowiu
2. Odpoczynek – czynnik działający na psychikę i zdrowie
3. Przyroda jako czynnik oddziaływania na wychowanie, kształcenie właściwego stosunku do świata przyrody
4. Książki, czasopisma, prasa jako czynniki kulturotwórcze
5. Poznawanie kultury naszego regionu
6. Uczenie się konstruktywnych metod spędzania czasu wolnego

V. Organizowanie imprez okolicznościowych.

VI. Zajęcia terapeutyczne:

1. Udzielenie pomocy w odreagowywaniu emocji i napięć powstających na skutek wzrastania w urazowym środowisku domowym oraz niepowodzeń szkolnych i społecznych.
2. „Przepracowanie” podstawowych urazów przejawianych przez uczestników w relacjach z rówieśnikami i dorosłymi oraz w realizacji różnego typu zadań zarówno indywidualnych jak i grupowych.
3. Poznawanie emocji i sposobów radzenia sobie z nimi.
4. Diagnoza własnych i cudzych potrzeb.
5. Uczenie się współpracy i dbanie o swoją autonomię
6. Uczenie się lepszego pełnienia różnych ról.
7. Uczenie się korzystania ze swoich mocnych stron.
8. Uczenie się rozwiązywania konfliktów.
9. Poznawanie mechanizmów uzależnień oraz faz choroby alkoholowej, poznawanie zachowań w rodzinie wskazujących na współuzależnienie tych członków rodziny, którzy sami nie nadużywają alkoholu.
10. Uczenie się umiejętności asertywnych.

Liczba dzieci korzystających ze wsparcia Świetlic Terapeutycznych		
2022	2023	2024
62	45	47

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Rypinie

W szeroko rozumianych oddziaływań na rzecz rodzin borykających się z różnego rodzaju dysfunkcjami nie sposób nie wspomnieć o roli kuratorów zawodowych i społecznych Sądu Rejonowego w Rypinie, Policji, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, placówek zdrowotnych i oświatowych. W 2022 r. pracownicy socjalni w przypadku 67 rodzin współpracowali z wymienionymi instytucjami w celu wypracowania wspólnych działań na rzecz rodzin będących w kryzysie, w 2023r. były to 72 rodziny, natomiast w 2024r. 69 rodzin.

Zarządzeniem Nr 3/2024 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rypinie z dnia 30 lipca 2024 roku wprowadzono „Standardy ochrony nieletnich w Świetlicach terapeutycznych działających przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rypinie”.

Standardy ochrony nieletnich są jednym z elementów systemu rozwiązania ochrony małoletnich i stanowią formę zabezpieczenia dzieci przed różnymi forami przemocy w sytuacjach podejrzenia lub krzywdzenia małoletnich. Opracowane Standardy ochrony małoletnich, stanowią zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa.

Istotną pomocą dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Rypin była pomoc przyznawana przez MOPS w Rypinie w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, który jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym. Celem Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w Ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200 % kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy.

Z Programu udziela się wsparcia w szczególności:

1. dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
2. uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej
3. osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

Zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania następuje w formie: posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Liczba osób korzystających z pomocy w ramach programu POSIŁEK W SZKOLE I DOMU			
Rodzaj pomocy	Liczba osób		
	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne w postaci zasiłku celowego	928	991	841
posiłek	272	286	262
świadczenie rzeczowe	707	796	619

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Rypinie

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowanie pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwanie rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy Rypina mogą liczyć na bezpłatne wsparcie radcy prawnego i psychologa realizowanego przez MOPS w Rypinie.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba udzielonych porad kształtowała się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba udzielonych porad		
		2022	2023	2024
1.	Poradnictwo psychologiczne	83	70	74
2.	Poradnictwo prawne	39	58	38

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Rypinie

Mieszkańcy Rypina chętnie korzystają z poradnictwa prawnego i psychologicznego, dzięki temu skuteczny sposób mogą przezwyciężyć trudną sytuację życiową.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób zaburzonych psychicznie to kolejna forma wsparcia jaką realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie na rzecz rodziny. Zapotrzebowanie na usługi systematycznie wzrasta. Zakres przyznanych specjalistycznych usług opiekuńczych obejmował zapewnienie dziecku z zaburzeniami psychicznymi rehabilitację fizyczną i współpracę ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno – pedagogicznego i edukacyjno – terapeutycznego zmierzającego do wielokrotnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęto 39 dzieci /8686 godzin/ w 2022 roku., 39 dzieci /8352 godzin/ w 2023 roku oraz 40 dzieci /8084 godzin/ w 2024r.

Placówki oświatowe wspierają także rodziny w sferze opiekuńczo- wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. To szkoła powinna wzmocniać i utrzymywać pozytywne wartości, które przekazywane są w rodzinach. W placówkach oświatowych realizowanych jest szereg przedsięwzięć, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w życiu. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak i również neguje się zachowania przemocowe. Dużym wsparciem dla uczniów szkół z terenu naszego miasta, jak i ich rodziców jest pomoc materialna w formie stypendiów.

Problem przemocy dotyka rodziny zamieszkujące na terenie Rypina niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rypinie. To na spotkaniach grupy roboczej przedstawiciele: policji, oświaty, ośrodka pomocy, ochrony zdrowia, miejskiej komisji rozwiązywania

problemów alkoholowych wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku stanowi, że „Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji”. Powyższe prawo zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której w art. 72 ust 2 jest zapisane „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza może być sprawowana w formie:

1. rodzinnej
2. instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Zgodnie z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
  - 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
  - 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej i tym samym gmina miasta Rypin została zobligowana do częściowego ponoszenia kosztów związanych z ich pobylem w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

	2022	2023	2024
Koszt całkowity	285 997,18	441 085,28	654 191,26
Rodzinna piecza zastępcza	166 855,37	257 888,77	341 508,46
Instytucjonalna piecza zastępcza	119 141,81	183 204,51	312 682,80
Ilość dzieci w pieczy zastępczej, gdzie Gmina była zobowiązana do współfinansowania			

	2022	2023	2024
Ogółem pobyty w pieczy zastępczej	42	45	46
instytucjonalna piecza zastępcza /placówka opiekuńczo wychowawcza/	8	17	15
rodziny zastępcze			
ogółem	33	30	31
rodziny spokrewnione	6	6	8
niezawodowe rodziny zastępcze	6	4	5
zawodowe rodziny zastępcze	10	8	8
rodzinny dom dziecka	11	12	10

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Rypinie

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie funkcjonowania tut. ośrodka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Należy pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której powinien odbywać się naturalny proces kształtowania się osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z nich jest Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która jest systemem zniżek dla rodzin wielodzietnych i przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania z katalogu ofert kulturalnych, rekreacyjnych, transportowych na terenie całego kraju. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka, a także dzieciom: a) w wieku do 18. roku życia, b) w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej, c)

bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniające powyższe warunki. Od 01 stycznia 2018r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch wersjach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny		
2022	2023	2024
256	156	116

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Rypinie

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?, „Jakie szanse i zagrożenia dla miasta płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu w Gminie Miasta Rypin.

1. Mocne strony:

- znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- dobrze przygotowana i doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- zatrudnienie asystentów rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy;
- dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie Rypina;
- funkcjonowanie 2 Świetlic Terapeutycznych w Rypinie ;
- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- obowiązujące strategie, programy, akty prawne.

2. Słabe strony:

- bezradność i niskie kwalifikacje opiekunów – wychowawców rodziców;
- niski poziom świadomego rodzicielstwa;
- brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetów;
- wzrost liczby zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
- ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich
- duże obciążenie kadry terapeutycznej w lokalnych instytucjach
- utrudnienia we współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami wynikające z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych
- brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia
- niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych wsparciem asystentów

3. Szanse:

- wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców;
- wzrost umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia;
- aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych;
- możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań;
- wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym;
- możliwość skorzystania przez mieszkańców Rypina ze wsparcia specjalistów psychologa i radcy prawnego w MOPS Rypin
- Świadczenie pracy socjalnej na rzecz rodzin przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych

4. Zagrożenia:

- trudności we wczesnym zdiagnozowaniu urodzin przeżywających trudności opiekuńczo -wychowawcze
- zanik więzi i tradycji rodzinnych;
- rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę);
- zaniedbania emocjonalne dziecka;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dziecko;
- nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, narkotyki i inne środki odurzające oraz wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży;
- negatywne wzorce zachowań społecznych;
- wzrost agresji wśród dzieci i młodzieży;
- rosnące zapotrzebowanie na udzielania wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym;
- wypalenie zawodowe pracowników.

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2028 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W Gminie Miasta Rypin funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Zasoby instytucjonalne działające na terenie Gminy Miasta Rypin na rzecz dziecka i rodziny przedstawia tabela:

L.p.	Nazwa instytucji/podmiotu
1.	Urząd Miasta w Rypinie
2.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rypinie
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rypinie
4.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie
6.	Dzienny Dom Pobytu w Rypinie
7.	Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Rypinie
8.	Warsztaty Terapii Zajęciowej „Nadzieja” w Rypinie
9.	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Rypinie
10.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Specjalistyczno-Terapeutycznego w Rypinie
11.	Świetlica terapeutyczna w Rypinie
12.	Mieszkanie Interwencji Kryzysowej w Rypinie
13.	Komenda Powiatowa Policji w Rypinie
14.	Sąd Rejonowy w Rypinie
15.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie
16.	Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie
17.	Klub Abstynenta „Krokus” w Rypinie
18.	Przedszkole Miejskie Nr 1 w Rypinie
19.	Przedszkole Miejskie Nr 2 w Rypinie
20.	Przedszkole Miejskie Nr 3 „Niezapominajka” w Rypinie
21.	Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka” w Rypinie
22.	SP Nr 1 w Rypinie
23.	SP Nr 3 w Rypinie
24.	ZS Nr 1 w Rypinie: <ul style="list-style-type: none"> • Liceum ogólnokształcące • Liceum ogólnokształcące dla dorosłych
25.	ZS Nr 2 w Rypinie: <ul style="list-style-type: none"> • Branżowa szkoła 1szego stopnia • Liceum ogólnokształcące dla dorosłych • Szkoła policealna

	<ul style="list-style-type: none"> • Technikum • ZSZ
26.	ZS Nr 3 w Rypinie: <ul style="list-style-type: none"> • Technikum
27.	ZS Nr 5 w Rypinie: <ul style="list-style-type: none"> • Przystosowanie do zawodu • Szkoła Muzyczna • Szkoła Podstawowa • ZSZ • Przedszkole • Szkoła branżowa 1 stopnia
28.	SP ZOZ w Rypinie
29.	NZOZ Eskulap w Rypinie
30.	NZOZ Dormed w Rypinie

Zadania z zakresu kultury i sportu na terenie Miasta Rypina realizują następujące placówki:

- Rypiński Dom Kultury z siedzibą przy ul. Warszawska 8;
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Sportowa 41;
- Miejsko - Powiatowa Biblioteka Publiczna, ul. Warszawska 20;
- Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej, ul. Warszawska 20,
- Rypińskie Centrum Sportu ul. Dworcowa 11.

Jednocześnie na terenie Miasta Rypina działają liczne stowarzyszenia i organizacje prospołeczne i pozarządowe, w tym kluby sportowe i wolontariat, wspierające rozwój społeczno-kulturalny i sportowy mieszkańców oraz zapewniające ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu, np.

- Dobrzyński Uniwersytet Ludowy, ul. Warszawska 28, 87-500 Rypin
- Dobrzyński Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Kościuszki 10, 87-500 Rypin
- Klub Seniora Srebrny Włos, ul. Kościuszki 10, 87-500 Rypin
- Klub Seniora Wrzosa, ul. Kościuszki 10, 87-500 Rypin

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasta Rypin na lata 2025-2028 skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Gminy Miasta Rypin.

Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej określającym rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, iż rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodziną nazwane zostaną wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym. Adresatami programu są przede wszystkim rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

VII. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

Dla osiągnięcia celu głównego określono cele szczegółowe:

- 1) wspieranie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie,
- 2) wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców,
- 3) rozwój środowiskowych form wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci,
- 4) koordynacja działań w kierunku reintegracji rodziny.

VIII. ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Koordynatorem działań związanych z realizacją programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie

Cel szczegółowy 1

Wspieranie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie

Lp.	Kierunki działań	Zadania	Wskaźniki
1	Analiza przyczyn kryzysu w rodzinie	Diagnoza problemów w rodzinie oraz ocena sytuacji dziecka w rodzinie pod kątem jego bezpieczeństwa. Współpraca podmiotów pracujących z rodziną w zakresie systematycznego diagnozowania problemów (kuratorzy, policja, placówki oświatowe i zdrowotne).	Liczba rodzin wobec których podjęto działania Liczba i rodzaj podjętych działań
2.	Interdyscyplinarna pomoc rodzinom z problemami	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej Karta dużej rodziny – ulgi pozwalające na dostęp do dóbr kulturalnych, sportowo – rekreacyjnych. Prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie. Współorganizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej Liczba rodzin, którym wydano KDR Liczba osób skierowanych do diagnozy uzależnienia Liczba dzieci, które skorzystały z kolonii

Cel szczegółowy 2

Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców

Lp.	Kierunki działań	Zadania	Wskaźniki
1.	Rozwijanie umiejętności opiekuńczych i wychowawczych	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego Prowadzenie systematycznej,	Ilość udzielonych porad Liczba zrealizowanej pracy socjalnej Liczba rodzin objętych

		<p>bezpośredniej pracy socjalnej z rodziną</p> <p>Przydzielenie rodzinie asystenta – Współpraca z rodziną w oparciu o skonstruowany wspólnie plan działania.</p> <p>Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu przez asystenta pracy z rodziną.</p>	<p>pomocą asystenta rodziny</p> <p>Liczba rodzin objętych monitoringiem</p>
2.	Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	Udział w zajęciach profilaktycznych i edukacyjnych	Liczba rodzin korzystających z zajęć profilaktycznych i edukacyjnych

Cel szczegółowy 3

Rozwój środowiskowych form wsparcia rodzin w opiece i wychowaniu dzieci

Lp.	Kierunki działań	Zadania	Wskaźniki
1.	Rozwój różnych form wsparcia w zakresie opieki i wychowania dzieci	<p>Organizowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego w ramach funkcjonujących świetlic terapeutycznych</p> <p>Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę.</p> <p>Organizowanie wypoczynku dzieciom w formie kolonii, półkolonii,</p>	<p>Liczba dzieci korzystających z danej formy działania</p> <p>Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku</p>
2.	Doskonalenie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	<p>Współpraca szkół, policji, ochrony zdrowia, sądu, kuratorów, MKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, PCPR</p> <p>Doskonalenie kadry (szkolenia, doradztwo specjalistyczne).</p>	<p>Liczba rodzin wobec których podjęto konsultację</p> <p>Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń w zakresie pracy z rodziną</p>

Cel szczegółowy 4

Koordinacja działań w kierunku reintegracji rodziny

Lp.	Kierunki działań	Zadania	Wskaźniki
1.	Podjęcie działań w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej	<p>Motywowanie do utrzymywania kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej</p> <p>Praca socjalna z rodzicami dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny.</p> <p>Zapewnienie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku pro adopcyjnym</p>	<p>Liczba dzieci znajdujących się w poszczególnych ośrodkach</p> <p>Liczba dzieci, które wróciły do rodziny biologicznej</p> <p>Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach</p>

IX. OCZEKIWANE REZULTATY

Spodziewanymi rezultatami realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2025-2028 są:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
2. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy w rodzinie, rodzin z uzależnieniami;
3. Współpraca rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
4. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
5. Rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Programu Wspierania Rodziny na lata 2025- 2028 w Gminie Miasta Rypin są:

- 1) środki własne z budżetu gminy;
- 2) środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie;
- 3) środki pozabudżetowe pozyskane na zadania związane z realizacją Programu: dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz inne środki zewnętrzne, np. środki unijne.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2028 realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie przy udziale instytucji, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny, w szczególności rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz inne podmioty realizujące działania na rzecz wspierania rodziny m.in.:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Sąd Rejonowy,
- Placówki oświatowe,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogicznej w Rypinie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie,
- Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- Parafie z terenu Miasta Rypin,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Rypinie,
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Rypinie,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej „Nadzieja” w Rypinie,
- Świetlice terapeutyczne,
- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w Rypinie
- Dzienny Dom Pobytu w Rypinie
- Klub Abstynenta „Krokus” w Rypinie,
- Mieszkanie Interwencji Kryzysowej.

Wszystkie wymienione wyżej instytucje i organizacje współpracują ze sobą, powiadamiając się wzajemnie o problemach w rodzinie i podejmują wspólne działania.

XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych.

Dla skutecznej realizacji założonych w programie działań, prowadzenia ewaluacji i monitoringu realizacja Programu winna opierać się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, innymi podmiotami oraz organizacjami.

Za monitoring Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Rypin odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie. Na podstawie danych własnych oraz z informacji pozyskanych od podmiotów podejmujących poszczególne zadania, realizator będzie składać sprawozdania Radzie Miasta w terminie do 31 marca każdego roku.

Monitoring posłuży do kontroli postępów realizacji założonych celów, oceny zaangażowania realizatorów poszczególnych działań oraz weryfikacji środków i źródeł finansowania wykorzystywanych do ich realizacji. Bieżące monitorowanie Programu pozwoli również na szybką reakcję w przypadku, gdy wstępne założenia okażą się mało efektywne lub gdy pojawią się rozbieżności pomiędzy założeniami, a rezultatami. Umożliwi modyfikowanie działań dotychczasowych oraz planowanie dalszych działań na rzecz rodzin w Gminie Miasta Rypin.

XIII. PODSUMOWANIE

Przedstawione w Programie działania mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji i podmiotów powołanych do wspierania rodziny, przy współdziałaniu ze strony rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężenia trudności.